

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

— Ziarul apare Marțea și Vinerea —

Prețul inserțiunilor: un șir pe 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisorile nefrancate se refuză —

— Articole nepublicate nu se înapoiază. —

Anul nou în Sibiu

Conform vechiului și frumosului obicei, ca în ziua de anul nou să se aducă mai întâi felicitări capului bisericii, fiii suflați ai I. P. S. Sale arhiepiscopului și mitropolitului nostru Nicolae, după ieșirea din sfânta biserică, s'au prezentat în număr mare în salonul de recepțiuni al rezidenței mitropolitane, pentru a-i aduce urări de bine din prilejul intrării în anul cel nou, și a-l asigura de stima și alipirea fiască.

S'au prezentat asesorii consistoriali, reprezentanții armatei în frunte cu domnul general Mironescu, organele administrative în frunte cu dl prefect A. Boiu, organele justiției cu primprezidentul Leonida Petrescu, inspectorul regional I. Bratu cu directorii dela institutele de învățământ din Sibiu și un număr mare de onorațori.

În numele celor prezenți părintele asesor consistorial Maiei Voileanu, a adresat I. P. S. Sale următoarea cuvântare:

Sânt momente în viața omenească consacrate anume meditațiilor serioase suflați. În asemenea momente se întorc privirile spre internul nostru, spre sufletul nostru, spre viața noastră din lăuntru, ca din trecutul nostru să luăm povești pentru viitor.

Asemenea momente sânt în viața îndrăgului și în viața națiunilor. Pentru asemenea contemplațiuni, pentru asemenea meditațiuni suflați, este potrivită mai ales ziua de anul nou. În ziua aceasta au obicei oamenii a medita asupra trecutului și asupra viitorului, luând directivă din pașaniiile trecutului.

Noi românii ortodocși din mitropolia Ardealului am trecut prin un an bogat de remisișe plăcute sufletului nostru. Am serbat cu tot fastul ce ne-a fost posibil aniversarea de 50 de ani dela trecerea din viață a marelui mitropolit Andrei. Cu cât ne ocupăm mai des cu viața și faptele acestui providențial bărbat, cu atât ne simțim mai legați de el și de epoca lui.

Figura lui măreață totdeauna strălucște înalțea noastră cu bogăția lui activitate pentru biserică și pentru neam.

Am fost dedați ani de-a rândul a vedea la locul acesta înalțea arhieriei noastre cucerite figură a vicariului nostru, care a intrat în oficiu în anul din urmă al marelui mitropolit Andrei, care a fost martor al activității lui în cei 5 ani din urmă.

De câte ori ne reîmpresăntăm figura lui, ni se prezintă înalțea ochilor noștri suflați seria întreagă de profeți venerabili din epoca Șaguna, și din cei 50 de ani după moartea lui Șaguna.

În anul trecut am petrecut la mormântul aia în Sibiu pe bărbatul, care în tinerețea sa a conlucrat cu mare Șaguna la alcătuirea legii noastre fundamentale bisericești, la facerea Statutului Organic, ca secretar al congresului național bisericesc, și după moartea lui Șaguna

sub următorii mitropoliți a contribuit în rând cu ceilalți bărbați mireni al bisericii noastre la desvoltarea instituțiilor noastre bisericești, contemplate prin statutul organic. Cu figura laboriosului bărbat, care a fost pentru biserică noastră Parteniu Cosma, se prezentează în o frumoasă icoană seria întreagă a bărbaților mireni, cari au lucrat cu Șaguna 50 de ani pentru consolidarea instituțiilor noastre bisericești.

Ne închinăm cu smerenie înaintea contribuției cu care a îmbogățit viața bisericească elementul mirean în biserică noastră.

În lupta de 50 de ani pentru școala noastră, în lupta de 50 de ani pentru desvoltarea și perfecționarea instituțiilor noastre bisericești, în lupta de 50 de ani cu sârbii pentru despărțirea ierarhică și pentru redobândirea mănăstirilor, contribuția elementului mirean la locul de frunte în luptele noastre bisericești, și noi cu plăcere subliniăm azi din acest loc această demnă și bogată contribuție a elementului nostru mirenes. Jertfele aduse de elementul mirenes pentru școlile noastre din mitropolie începând cu cele din Brașov jertfele de energie morală desfășurate în Banat pentru despărțirea ierarhică și pentru redobândirea mănăstirilor, ca tămăie cu bun miros le îndălăm spre tro nui împăratului ceres în semn de laudă și mulțămie.

Vorbind de elementul mirenes în era ungurească, trebuie să admірăm nota dominantă în manifestarea lor, neamul și legea, ceea ce s'a concretizat în testamentul fericitului Gojdu, care — deși crescut între unguri — în înalte funcțiuni în statul unguresc, averea agonistă între unguri o a lăsat întreagă românilor ortodocși. În testamentul lui Gojdu unica dispoziție negativă e: să nu fie de legea unită.

În această atmosferă de pioasă aducere aminte de maril bărbați al trecutului nostru bisericesc ne prezentăm azi înaintea I. P. S. Voastre spre a vă aduce felicitările noastre de anul nou.

Nu este dat nouă a ști anii și vremurile, pe care tatăl ceres le a pus sub a Sa stăpânire; sau cu cronicarul vorbind, nu vremea stă sub om, ci bietul om stă sub vreme; na știm ce stă ascuns sub valul nepătruns la viitorului, va rămânea pentru veci un titlu de glorie pentru biserică noastră și pentru oamenii din jumătatea de veac trecută, ceea ce biserică noastră a făcut pentru școala sa, pentru cultura poporului nostru.

Vă rugăm I. P. S. Părinte, ca în ziua de anul nou să primiți sentimentele noastre de stimă, de venerațiune, de dragoste fiască, și de urări de bine. La mulți ani, I. P. S. Părinte!

La această cuvântare, urmată de călduroase aclamațiuni, la adresa I. P. S. Sale, — Arhierul nostru a răspuns prin o cuvântare care a făcut adăncă impresiune asupra celor prezenți și pe care o publicăm în resumat:

Prea cucernice părinte asesor! Prea stîmăși și prea iubii domni și frați!

Vă mulțumesc din toată inima pentru prețioasele urări ce mi le faceți în ziua aceasta a Anului Nou. Din partea mea Vă urez Fraților Voastre, ca anul în care am intrat să Vă fie un an bun, plin de

bucurii și izbânzi în munca pe care fiecare aveți s'o îndepliniți.

Cu mulțumită către Dumnezeu ne gândim la anul pe care l-am încheiat cu ziua de ieri. Prin roadele sale acest an și-a dat și el partea de contribuție la progresul neamului și al bisericii noastre.

Îndesebi fin să amintesc situația care a fost garantată bisericii noastre prin noua Constituție ce s'a legiferat, situația de biserică dominantă, prin care s'a cimentat în spiritul vechilor tradiții strânsa legătură dintre biserică strămoșească și statul nostru românesc.

Mulțumim lui Dumnezeu și pentru că ni-a dat să putem prăznui — în frunte cu glorioșii noștri Suverani — amintirea Aceluia dintre păstorii bisericii noastre, care, după o uriașă muncă de înălțare a neamului nostru în toate privințele, își doarme somnul de veci în mormântul din Rășinari. Însoțim cu pietate amintirea tuturor acelor cari în decursul anului încheiat am ieșit din rândurile vieții noastre pământești, și gândul nostru se preface într-o rugăciune pe care o îndălăm către tronul Tatălui ceres, pentru odihna sufletelor lor.

Dar să-mi dați voie să spun că eu nu sânt pe deplin mulțumit cu izbânzile pe cari le-am putut secera în decursul anului trecut — și vă rog să împărtășiți și frațiile Voastre împreună cu mine acest simțământ de nemulțumire. Vă rog însă în același timp să interpretați acest simțământ tot așa cum îl interpretez și eu. Eu nu-l interpretez ca o neîncredere în puterile noastre, ca o descurajare față de capacitatea de muncă și de afirmare a neamului nostru, cu atât mai puțin se referă nemulțumirea mea la situația generală în care se găsește neamul nostru astăzi și nu-mi pot închipui suflet de român capabil de o asemenea neiertată ingratitude către Dumnezeu, către suferințele și jertfele cari ne-an ajutat să ajungem până în clipa de față. Eu nu aprob nici pe acela cari prin neconțințele lor tânguilei împrăstie desna-dejde în viitorul țării și în realizarea misiunii ce o are neamul nostru în lume.

Nemulțumirea mea e de altă natură. E nemulțumirea care trebuie să trdească în sufletul fiecărui om doritor de progres ca un stimulent statornic spre o activitate din ce în ce mai intensivă, spre o încordare din ce în ce mai mare a tuturor puterilor noastre. Nemulțumirea aceasta se traduce în răvna sfântă de a produce tot binele pe care sântem capabili să-l realizăm pentru prosperarea țării și a bisericii noastre, de care sântem legați prin toate fibrele inimii noastre românești; e idealismul nădejdi

de mai bine și a încrederii care biruiește piedicile și greutatea ce se pun în cale.

Cu aceste simfimente însoțesc și dezvoltarea bisericii noastre în raport cu viața neamului. Cu cât mai mult adâncesc experiențele de viață, cu cât mai clar observăm necesitățile fundamentale și condițiile esențiale pentru dezvoltarea neamului și a țării noastre, cu atât mai profund simțim că de mare și de sublimă e misiunea sfintei noastre biserici în aceste timpuri de prefaceri. Eu văd cum s'a tulburat claritatea ideilor conducătoare și s'a întunecat strălucirea idealurilor în multe suflete, văd cum considerațiile morale prea adeseori sânt doborâte de pe piedestalul lor înalt și motive înfrățitoare s'au furizat în inimile oamenilor. În situația aceasta ne trebuie puterea de învoire a credinței, ne trebuie steaua călăuzitoare a Magilor, ca să ne lumineze țințele și să ne indice cărările; ne trebuie idealul de viață al evangheliei, ca să ne încălzească inimile, să topească din ele patimile și să ne înfrățască cugetele tuturor pentru marea operă de organizare și de consolidare a vieții neamului nostru pe toate terenele.

Zbucimările popoarelor ne arată, azi mai mult ca ori când, că aceeași limbă, același sânge și amintirea aceluiași trecut încă nu sânt de ajuns ca să elimine din viața unui popor lupta aprigă de interese, nici să suprimă dușmăniile dintre om și om, și să netezească prăpastiile dintre clasele sociale. Pentru ca un popor să se înfrățeze ca o mare comunitate sufletească îi mai trebuie aceleași concepții de viață, aceleași convingeri și credințe săpate adânc în suflete, îi mai trebuie același altar pe care să ardă focul sacru al aceluiași ideal de viață. Aceste condiții ideale fac ca un popor să se înfrățeze ca un organism viu în care pulsează o viață și trăiește o viață. Din acest punct de vedere misiunea bisericii noastre este de a desăvârși marea comunitate sufletească, ale cărei baze tot ea le-a așezat în vremuri de restriște între fiii neamului nostru, ca o condiție indispensabilă pentru atât de necesara noastră solidaritate națională. Preoțimea noastră se simte obligată să-și dea partea de muncă înfrățitoare la această operă.

Din pragul anului nou privesc cu încredere în fața tot ceea ce va aduce el, fie bine fie rău. Și încercările lui, dacă nu ne va cruța cu ele, prin munca noastră, prin înfrățirea noastră și prin idealismul nostru identificându-ne cu interesele neamului, le vom ști face roditoare spre binele nostru.

Mulțumindu-vă încă odată pentru simfimentele ce mi le-ați arătat, Vă rog să primiți asigurarea dragostei mele pe care Vi-o port ca unor luminați fi ai sfintei noastre biserici, de al căror ajutor această biserică și eu păstoriul ei, am atât de mare trebuință. Dumnezeu să Vă ajute a Vă vedea realizate nădejțile legate de anul nou pentru D-voastre și pentru familiile D-voastre, ear pentru neamul nostru acest an să se încresteze ca o brazdă adâncă și plină de roade îmbelșugate. Domnul să Vă binecuvinteze.

Școalele Blajului. De sfintele sărbători ale Nașterii Domnului. I. P. S. Sa mitropolitul Dr. Vasile Suciu a publicat un apel către foștii elevi și eleve, care au cercetat școalele blăjene, precum și către toți cei ce doresc să sprijinească aceste așezăminte culturale, invitându-i să contribuie fiecare cu cât poate pentru susținerea și lărgirea lor. Înaltul prelat oferă, în acest scop, 100 de mii lei și câte 50 mii de lei în fiecare an cât va trăi.

Impotriva Moșilor? Numeroase cereri se fac din partea vrednicilor urmași ai lui Avram Iancu, pentru îmbunătățirea soției lor. Ca elemente, pe care se poate răzămă încrederea țării, este vorba ca Moșii să primească pământ în părțile vestice, și să întărească elementul românesc de acolo, formând un zid puternic de apărare.

Aflăm acum, din gazete bihorene, un lucru cu adevărat rușinos și revoltător. Se vestește adică din Sătmar, că preoții greco-catolici de acolo caută să pună piedeci pe toate căile colonizării Moșilor în județul Sătmar, pentru motivul că Moșii sânt ortodocși!

Dacă vetea este adevărată, oamenii de bine s'au judece patriotismul acelei preoții, care se ridică împotriva unui popor călător, ce-și duce viața cerșind din poartă în poartă. Cei chemați însă nu se vor lăsa înfricați de asemenea «patriotism», și vor coloniza pe Moși acolo, unde cer interesele obștești.

Păreri de rău după trecutul apăsător al privilegiilor și al favorurilor se manifestă în presa concetățenilor noștri sași, care nu admite că astăzi ne găsim într-o nouă orientare, chemată să schimbe soarta unui neam prigonit de veacuri pentru limba și confesiunea sa și să asigure urmașilor noștri un trai mai omenesc, decât l-am avut noi. În loc ca presa germană să lumineze opinia publicului său cititor, căutând legături cu prezentul răsturnător al păcatelor unui lung trecut, se urmează zi de zi zugrăvirea situației din țara noastră în colorii detestabile și, nu odată, pline de răutăți.

Vedem că însuși un deputat din camera română, dl Rudolf Brandsch, nu se sfiește să și aște alegerilor strigându-le (în nrul din 13 Ianuarie s. c. al organului său Tagespost): Pregătiți-vă! (Bereitet euch vor!), căci ministerul român, caracterizat de dl deputat prin «cinism» și prin «arta guvernării balcanice», va depune în curând pe biroul parlamentului proiectul de lege în chestiunea reformei școlare, și atunci românii aceștia «cinici și balcanici» (dela cari încasăm de alt fel diurnele de parlamentar) vor fi capabili să ne sugrume școalele săsești. Așa înțelege duhul vremilor nouă dl deputat Brandsch, care tot războinic ca înaintea vreme, face din ministrul român omul «cinic» al unui guvern «balcanic».

Credem că presa românească fără deosebire de culoare politică, are datoria să ia act, despre felul în care minoritarii sași, lipsiți de respect pentru ceea ce e românesc, devin pe zi ce merge mai îndrăzneți și mai îngâmfați, întrucând, în restălmăcirile și acorierile lor critice, chiar și limbajul violent al organelor de opoziție scrise în limbă românească.

Din pastoralele arhieresti

La sfintele sărbători din 1923 ale Nașterii Domnului, arhierii mitropoliei noastre ardelenice precum și unii dintre cei din vechiul regat, au dat, ca și în anii precedenți, tuturor dreptcredincioșilor fiilor sufletești, frumoase pastorale cuprinzătoare de îndrumări prețioase pe seama sufletelor înfrățitoare ale adevăraților creștini.

Pe cât ne permite spațiul, dăm câteva spicuiri din aceste pastorale trimise de arhierii bisericii ortodoxe române:

O mare primejdie e, că printre creștinii noștri s'au ivit diferite învățături mincinoase, care turbură pe credincioșii noștri și zdruncină liniștea lor sufletească, silindu-se a pune negri sfânta noastră credință strămoșească, sfânta noastră biserică, sfintele icoane, sfânta cruce, pe proști, desprețuind jurământul și îndrăznind a înfrânge, ca serviciul militar ar fi contra legii creștine.

Oamenii interesați sau bolnavi sufletește, răsvărtindu-se împotriva celor statornice de sfintii părinți și sfintele soboare, învață pe oameni să se abată dela dreapta credință.

Apostolul Pavel îi numește «lupi răpitori, care nu vor cruța turma». Sfătuim pe toți bunii creștini să se împotrivescă acestor amăgitori și să și păstreze, cu sfântă încredință, religia și datina strămoșească.

Să știți, mai ales aceasta, că acești amăgitori, sânt uneltile dușmanilor neamului nostru românesc; căci, dușmanii noștri dădând, că pe

calea armelor nu ne-au putut birui și nu ne-am putut robi țării, s'au furisat acum printre noi, ne spun în șoapte, cuvinte înșelătoare despre Dumnezeu, biserică și proști, spre a alunga din sufletul vostru credința, care a ținut în toate vremurile grele pe strămoșii noștri uniți și tari și a ne face astfel să ne pierdem capul în certuri de vorbă fără folos, pentru ca apoi străinii să pue stăpânire pe noi.

Vor să bată păstorii pentru a risipi oile. (Din cartea pastorală dată de I. P. S. Sa par. Pimen, arhiepiscop și mitropolit al Moldovei și Sucevei).

II.

Când vă văd adunați în număr așa mare aici în acest lăcaș al mării lui Dumnezeu, sufletul meu tresaltă de bucurie și ea ar fi durabilă, dacă aș vedea și auzi că voi nu numai astăzi la Crăciun, la Botez la Paști și la Rusali, ci și în Duminicile și sărbătorile de peste an cercetați sfânta biserică și astfel împliniți porunca dată nouă tuturor, «ca să ne rugăm lui Dumnezeu și să ascultăm dumnezeiasca slujbă în Duminică și sărbători».

Când privesc acum asupra voastră, voi biserica vie a Domnului, când vă văd cum v'ajută și vă spălați fața și mâinile în toată ziua, și vă îmbrăcați în podoabele voastre cele mai alese, că să plăceți oamenilor, lmi vine să vă întreb de voi cu blândă părintească: nu simțiți voi trebuința de a vă curăți și împodobi și sufletul și a vă curăți viața în aceeași măsură prin spovedanie înaintea duhovnicilor și prin împărțirea cu sfintele taine de după porunca sfintei noastre biserici, care ne impune tuturor, «ca ne mărturisim păcatele și a ne cumineca la sfintele posturi».

Atîng trebuința de mărturisire, pentru că la începutul anului următor urmează restaurarea corporațiilor parohiale, a comitetului, sinodului și episcopiei parohiale, la cari răvnesc și tinerii voștri, fără să-și dea sama dacă ei și-au împlinit ori ba datoriile creștinești.

Să știți dela mine, că adevărată mângâiere, îndestulare și fericire o dă omului numai și numai împlinirea datoriilor și a poruncilor.

(Din pastorală P. S. Sale Episcopului Ioan al Aradului, Imopolului, Hălmașului și parților anexate din Bănatul-Timișan).

III.

Socoteam, că înfricoșatul război prin care am trecut, va fi foc curățitor, din care să iasă la suprafață aurul curat, suflete înălțate, pline de dragoste frățească, nobilitate de suflete și grozăvenii războiului. Da, a ieșit aur, — dară au ieșit în jurul și hidoase capete de șerpi veninoși, cari ne tulbură privirea și seninătatea sufletească.

Înțeleg sub aur virtutea și vitejia neamului nostru românesc, care cu ajutorul lui Dumnezeu a învins trufia vrășmașilor; înțeleg înfrățirea României de astăzi și feluritele așezăminte de dragoste creștinească, ce s'au înfrățit; înțeleg desrobirea popoarelor fost subjugate. Dară, pentru că bucuria noastră s'a fie tulburată, au ieșit la iveală și capetele de șerpi veninoși, adică: păcatele și patimile omenești, care, nefind înfrânate prin voință tare, copleșesc mintea, copleșesc sufletul. Acestea s'au ivit ca ciupercile după o ploie de primăvară: iubirea de argint, dorul nelăsat după îmbogățire grabnică, și pe orice cale, luxul, invidia, egoismul și prin aceasta rădăcirea iubirii deaproapei, în unele părți patima beuturii, a petrecerilor și a desfrăului, diferite boale provenite din desfrâu și patimi urâte și mai presus de toate înstrăinarea de biserică și nerespectarea învățăturilor ei.

Este neapărat, ca acele capete urâte ale șerpilor veninoși să fie sfărâmate. Dar cine le va putea sfărâma? Mântuitorul Ius Hristos va zdrobi capetele șerpilor arătați, căci El este și va fi pururea în mijlocul nostru, El și învățătorul Lui. Să ne întorcem spre Ius Mântuitorul și spre învățătorul Lui, ce ni se vestesc de sfânta biserică: aceste sânt armele cu care se vor zdrobi și acei șerpi veninoși.

(Din pastorală P. S. Sale Episcopului Iosif al eparchiei Caransebeșului).

IV.

Mai primejdios decât otrăvitorii trupului sânt otrăvitorii sufletului. Prada nenorocită a ispititorilor trupesti este o pildă, ce îngrozește pe cei nerăniți încă de asemenea ispite. Ispititorii sufletului se îmbracă însă în haina umilită a cucerniciei și poartă pe buze cuvântul magic al cucerniciei și orânduieșilor dumnezeiești și atrad în mrejea lor pe cei slabi, cum atrage lumina fluturii.

Ispititorii sufletului sânt ucenicii marelui ispititor, care a sămănat în sufletul nevinovat al primului om sămănta nelcrederii în dreptatea orânduirii dumnezeiești. Acela în chipul șarpeului, aceștia în chipul omului cucernic și sfânt, îmbrăcați în piele de oaie dar cu firea lupului răpitor, șoptesc în urechea oamenilor șovăitori cuvântul înșelător al cunoștinței adevărate, sdrrn-cinând în firele slabe încrederea în adevărul propovduit de sfânta noastră biserică strămoșască și deșteptând îndoiială față de bunătatea legii românești, în care trăeste neamul nostru de douăzeci de veacuri.

Acești protoci mincinoși propovduiesc în-tre voi născocirile lor: credințe și învățături streine de credință și învățături, care le-am moștenit dela strămoșii noștri. Ei vreau să înlocuiască legământul, care s'a pământ în sufletul credincios al neamului nostru dintru începutul lui, — legea noastră românească, — cu legătura patriarhului Avram, Isac și Iacob; ei vreau să așeze în locul iesiei din Vileem, din care de douăzeci de veacuri zămbește cu blând-de viață nevinovată, sîcrlul mărturiei din care ameniță toăgaul de lemn înfiorat al lui Aron.

(Din pastorală P. S. Sale episcopului Roman al eparchiei Orăzii-Mari.)

V.

Fie ca prasnuc Nășterii Domnului nostru Iisus Hristos să aducă în inimile noastre gânduri bune și curate, pentruca prin o viață în adevăr creștinească să aducem «mulțumită lui Dumnezeu pentru darul lui cel nepus» (a 2-a carte eătră Corinteni c. 9, v. 15).

Întoarceți-vă privirile voi cei cu dare de mână spre orfani, spre bătrâni neputincioși și spre văduve, ca să aveți parte de bucuria prasnucului.

Întoarceți-vă privirile spre sfintele locașuri ale lui Dumnezeu lipsite de cărți, icoane sfinte, potire, ornate, candelă și lumânări, ca să vă fie viața tihnită și să puteți spune, ca și împodobit și Casa Domnului.

Nu uitați de ceice și-au pierdut averea în flăcările focului, în esundarea apelor, prin grindină și alte întâmplări, — săriți dar în ajutor, cu ce puteți, ca să dovediiți prin fapte creștinești că urmați învățăturile lui Iisus Hristos.

Întăriți casele voastre și familia, care e sim-burele societății, punând la temelie lor dragoste creștinească, iubirea desaproapelui, — dar dorul cătră carte, cătră lumină, dorul spre școală și biserică să fie cel mai curat stimul al vieții voastre.

Alungați întunerecul, neștiința, obiceiurile rele, pătimile urâte, alungați din casele voastre beția, care duce la rușine și sărăcie, care pune în mână credincioșilor toăgaul pribegiei spre America și spre fabrici, și cinstiți pământul și glia strămoșască, care o ați moștenit și care vi s'a dat acum în zilele noastre, drept răscumpărare a sângelui vărsat pe altarul patriei.

Nu uitați că numai ca români și creștini avem drept de a trăi și a stăpâni această frumoasă țară, grădina cea mai împodobită cu daruri dumnezeiești din mijlocul Europei, deci să ne iubim patria, care este a noastră, cum ni o am dorit și cum o au visat mucenicii neamului, căzuți sub roată și săcure, — și să dați ce este al Cesarului, Cesarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.

(Din pastorală P. S. Sale episcopului Nicolae al eparchiei Vadului, Feleacului și Clujului.)

VI.

—De aceea, iubiți și vrednici conducători de astăzi, nu uitați că sntem chemați să săvârșim, pe lângă alte opere, și frumoasa și plăcută operă de regenerare morală a poporului încredințat conducerii noastre spre binele și prosperarea statului.

Am observat că un hedonism aproape înrudit cu sensualismul, cu fața deschisă și îndrăgnet se practică pe o scară așa de întinsă la diferite petreceri șgomotoase. Cu adăncă mahnire constat că se fac petreceri excitante și baluri cu dans până la ziua chiar în timpul postului, care după legea părinților și a strămoșilor noștri e menit pentru meditație, ajunare și rugăciune.

Nu înțelegem să se suprim manifestările artistice, culturale și naționale, sau altele de serbări menite să reînvieze și învelescă sufletul; dar nici nu putem tolera ca sub ochii noștri și în zilele de post, care altă dată se respectau cu atăta sfîntenie, astăzi, fără nici o considerație și sfidând sentimentele de credință ale poporului nostru, să se organizeze petreceri și baluri, care

să spulbere și cele de pe urmă rămășițe de morală din sufletele noastre atât de neorientate.

O regenerare sufletească, o educație bună a caracterului, o reînnoțare în calea adevărului și a dreptății se impune.

(Din pastorală P. S. Sale episcopului Nectarie al Cățăil-Albe.)

VII.

«Pe pământ pace, între oameni bunăvoire».

Au trecut aproape două mii de ani decând pentru prima dată a răsănit prin vîzduh această sfântă cântare, și lumea a rămas aceeași. Cerul cu podoabele sale, pământul cu păcatele lui. Oamenii cu frământările, cu suferințele, cu poțtele ei nesăturate, cu dorințele ei egoiste, cu păcatele și cu moartea ei. Pământul și acum aburează de sângele cald a celor căzuți pentru dreptate, în lupta crăncenă a vieții.

Cu toate acestea, de câte-ori se apropie sărbătoarea Crăciunului sufletele noastre tresăltă de bucurie sinceră; liniștea satelor este tulburată de colindele copilașilor cu steaua și de chioțele flăcăilor cu plugușor. Dacă din lumea reală lipsește pacea și bunăvoire, în sufletele credincioșilor trăeste via dorită după viața curată propovduită de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Bucuria creștinilor este pe deplin îndreptățită, căci dacă azi pe pământ în loc de pace și bunăvoire se află încă multă vîrjă și multă răutate, tot atât de adevărat este, că prin nașterea Mântuitorului o lume veche s'a prăbușit și pe ruinele ei o lume nouă s'a ridicat.

Învățăturile Evangheliei lui Hristos au dărâmat păretele despărțitor dintre neamuri și au șters stările umilitoare dintre clasele sociale. Rădicarea morală a omului din starea de sclăvie și îndrumarea lui spre desăvîrșire este o cerință a evangheliei lui Hristos și nu a democrației Cărmuitoare de azi. Legătura dintre bărbat și femeie a așezat-o pe temelie de granit ale dragostei împrumutate și a ridicat-o la rangul de taină, așezându-o cu legătura vecinică dintre Hristos și Biserică. Pe celce ducea jertfe la sfânta Biserică, dar în suflet avea mînie sau pizmă asupra vecinului, l-a întors ca să se împace mai înainte cu fratele său, căci Dumnezeu nu primește jertfa, care nu-i adușă din inima curată. Dacă vrolm deci, ca să prăznuim cu vrednicie Nășterea Domnului să ne mărturisim păcatele și să ne împărțim cu pâinea vieții de veci, cu trupul și sângele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Și precum Mașii dela răsărit, după ce s'au închinat lui Hristos, s'au întors pe altă cale în țara lor, așa să faceți și voi iubiților mei fii su-suflești, după ce v'ați împărțit primind în sufletele voastre pe Hristos, abateți vă de pe calea păcatelor, apucați calea binelui și a virtuții.

(Din pastorală P. S. Sale episcopului Lucian al eparchiei Romanului.)

VIII.

Cugetul meu s'a îndreaptă, în aceste momente, cătră iubita mea preoție eparchială. Pe umerii ei cade greuta răspundere, dăcă poporul nostru nu se va apropia de biserică; în biserică nu va auzi cuvântul evangheliei și din evanghelie nu va învăța a cunoaște și a iubi pe Iisus. Cultul nostru înfățișează întreagă opera economiei dumnezeiești. Explicarea acestui cult, pe înțelesul tuturor, revine oratorului bisericesc. Preotul va deschide mințile, va încălzi inimile prin adăncirea momentelor principale ale cultului nostru și, rînd pe rînd, va combate toate curentele, contrare bisericii, formelor rituale, cultului icoanelor, și în general rătăcirile și aberațiile, cari le va observa în viața lui pastorală. Și, cum în toată Dumeinea și sărbătoarea avem alte și alte pericope ale evangheliei și alte capitole din Apostol de cetit, în fiecare din aceste zile, preotul conștient de înalta sa misiune va zogrăvi icoana Mântuitorului și va face să se ogîndească în sufletul credincioșilor, sub toate aspectele activității mîntuitoare. În chipul acesta nu numai în ziua de azi, cînd sărbătorim amintirea nășterii lui Iisus, ci în toate ocaziunile arătăm poporului numele Lui cel scump și sfânt.

(Din pastorală P. S. Sale episcopului Nichita al Argeșului.)

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Nr. 507/1923.

Convocare

Potrivit adresei Prea Ven. Consistor arhi-diecezan Nr. 9398/1923 convoc preoțimea trac-tuală la o conferință pe ziua de Luni, în 8/21 Ianuar 1424 la ora 11 a. m. în școala confesio-nală din Mercurea.

Obiectul: «Casa Preoților» pe lângă uni-versitatea din Cluj în scopul adăpostirii fiilor de preoți, cari studiază la acea universitate.

Miercurea, la 27 Decemvrie 1923.

Prot. Avr. S. Pacurariu.

Tribuna liberă

Este soartea statului român atărnă-toare de papism?

(Extras dintr'un articol)

Titlul pus în fruntea acestor șire mi le-au sugerat meditațiile dlui profesor universitar Oni-sitor Gh bu din Cluj, publicate în z arul *Uni-versul* din București (Nr. 308 din 1923) sub eticheta «Organizarea bisericii ortodoxe, — Che-stia unirii celor două biserici românești și reu-nirea lor în biserica creștină universală».

Numirea ce o dă meditațiilor arată, că dl profesor aborează un steag mult grăitor, ba — să-i zicem — și pompos, care atrage. În-a-ainte de a ne înșirul sub cutele lui, toțus nu putem omite datorința de a ne da seamă, că unde ne duce: Se creiază stări mai bune prin arborare, sau arborarea steagului ne aruncă în lupte și mai aprige, ca cele ce se poartă de prezent pe terenul confesional?

Fac câteva spicuiri, ca să pot ajunge la o concluzie.

«Constituția nouă — zice dl profesor — sancționează o stare de lucruri nefirească și dureroasă, împotriva căreia conștiința poporu-lui nostru s'a revoltat totdeauna de veacuri în-tregi».

Nu fac politică militantă și nu vreau nici să acuz ori să apăr guvernul liberal, care a votat constituția, că bine a făcut sau nu, cînd — în constituția cea nouă, — a dat bisericii orto-doxe atributul de *dominantă*, ear celei gr-ca-tolice i-a recunoscut numai *înțelitate* între celelalte biserici. Vor fi fost motive și pro, și contra. Pentru mine este esențial a ști: S'a atentat la onoarea bisericii greco-catolice, soră mai mică a ortodoxismului, sau nu s'a aten-tat? Și s'a supărat cineva pe urma atentatului sau nu s'a supărat? Răspunsul meu e: nu s'a atentat la onoarea bisericii surori. Din contră i s'a dat cinștra cuvenită în un drept, care în constituția veche nu l avea, dreptul de a figura în șirul dintăi al confesiunilor minoritare. Și dacă nime n'a atentat la onoarea bisericii su-rorii, mai întreb: Cine și cum s'a revoltat? Noi ortodocșii sigur nu ne-am revoltat, ba ne-am bucurat că biserica soră capătă drept, în statul ortodox român, de a figura alături cu bise-rica noastră. Poporul greco-catolic, căt îl cu-nosc încă nu s'a revoltat. Va fi știind și dl pro-fesor, că însus acei popor (greco-catolic) de căteori i se dă prilej a se pronunța: care e bi-serica cea românească, apoi totdeauna (fine de biserică românească pe cea ortodoxă, nu pe cea gr-catolică. Dacă are de adăugat ceva po-porul, apoi (acum după constituția nouă) nu-mai aceea o adaugă: «Ne pare bine, că și bi-serica noastră a ajuns să fie românească». Până acum eram numai gr-catolici sau «uniți», dar acum sntem români uniți cu Roma».

Și totuși s'a supărat cineva. S'au supărat clericii din Blaj și crescuți de Blaj, și s'au mai supărat poate căjiva sateliți de ai lor, fanatizați și aceia. Supărarea — nu revoltă — provine nu din «înșosirea» bisericii gr-cat, ci se ex-plică prin faptul, că serbările oficiale ale sta-tului se desfășoară în bisericile ortodoxe nu în cele gr-catolice. Vezi bine, preoțimea gr-cat. s'ar împune și ea, dar nu poate, pentrucă «ofici-alițăile», cînd cu serbările naționale snt com-andate la biserica ortodoxă. Apoi bine! Se poate lansa și generaliza afirmarea, că conștiința poporului se revoltă? Cîteva fețe bise-ricesti nu pot face pe poporul român. Că e nefirească starea, nu se poate zice. De cînd e lumea, majoritățile au imprimat caracterul sta-telor, nu minoritățile. Și noi ortodocșii sntem în preponderanță în toate provinciile: Ardealul

are cel puțin de două ori atâți ortodocși cât gr. catolici.

Autorul meditațiilor se vede vrea să cume stările dureroase — și deci pentru înblânzirea lor recomandă receta: «Glasul sângelui ni-a poruncit, în momentul istoric, să ne apropiem de aceia pe care i-am socotit vrămași, și noi ne am apropiat și grație acestei apropieri am ajuns la cea mai înaltă culme a gloriei noastre. Același lucru ni se impune și pe teren religios: Noi trebuie să refacem și unitatea religioasă cu francezii și cu italienii».

Sună frumos recomandăția. O turmă și un păstor este idealul creștin. Dar, întrebarea mare este: Cum vom reface unitatea religioasă?

Unaia de la 1700 prin lege, mai bine zis, prin ordinații și apăsături politice s'a făcut. A adus puțin bine și mult rău poporului român.

Să ne aducem apoi aminte de frământările din anii trecut, când era vorba de «concorda» cu papa. Ce agitații s'au produs, ce valori a rescolit faptul acesta în opinia publică ortodoxă dela noi!

Concluzia mea ar fi: Să nu vârmăm religia în ale politici.

Nu voi să zic, că este de prisos orice năzuință de a face să dispară zidurile despărțitoare dintre bisericile creștine. O putem încerca și e de dorit a osteni, ca întreaga biserică a lui Hristos să fie «una sobornică și apostolică biserică». Se și lucrează la aceasta și va veni poate timpul unității, dar ca să se poată realiza unitatea dorită să pară întâi urile și egoismele și în deosebi toate tendințele de supremație dintre creștini.

Am scris acestea, nu ca atac la adresa unui distins profesor — pe care îl stimez și i port totă venerația ca un bărbat valoros al neamului și bisericii pe care ani îndelungați a servit o cu rădă pricepere și zel apostolic, — ci le am scris în interesul cauzei publice, pe care trebuie să o slujim cu toții.

Prot. Vasile Gan.

Cum se facea „unirea“?

Amintiri dureroase, din trecutul unei comune românești din părțile Aradului, desgroapă în temelii acelor consultate și alinațoare în arhiva episcopiei aradene, părintele protoiereu Dr. Gh. Ciuhandu în revista *Biserica și Școala* (Nr. 51 din 1923). Scopul urmând de aceste cercetări istorice, — spărușe sub titlul: Cum s'a făcut «unirea» cu Roma, la Șeitin, în anii 1863/1864, — nu este altul, decât a cunoaște metodele și născămintele desbinării sufletelor, careia i se zice *sânta unire*, «în vreme ce ea — sânta unire — nu este aia, decât o legătură sufletescă cu strălucirea și desbinarea cea mai dureroasă și mai primejdioasă ce poate fi între fiii aceluiaș popor».

Din cele publicate în aceste dureroase amintiri, reiese clar faptul, că trecerile la «unire» se făceau nu atât din cauza «nemulțumirilor» unor credincioși ortodocși, cât mai ales din *uneltilor* ce plecau dela preoți greco-catolici, sau cum le zice documentul vremii de atunci: «*imboldiri și sfaturile ascunse din partea unitorilor*».

Autoritățile politice maghiare și ale bisericii greco-catolice au lucrat la fața locului în diferite intervale și cu totală desconsiderare a reprezentanților episcopiei ortodoxe direct interesate și în mijlocul unei zarve în care avea mare rol *tobașul satului* însoțit de un greco-catolic. Atât tobașul cât și companionul său cutreerau străzile comunei năstăuite strigând amândoi în gură mare: «*Mergeți de vă scrieți, fraților, la unire!*».

Chipul și mijloacele prin care s'a ocupat biserica ortodoxă din sat și s'a împiedecat revenirea la ortodoxie a celor răstăciți, sânt expuse prin câteva cazuri în adevăr sugnduțoare în sălbăticia lor, — care toate împreună formează bogată materie de meditație.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1924

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU**, și la alte librării. — La cererile prin **MANDAT POSTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandare.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nou abonament

Cu 1 Ianuar v. 1924 deschidem nou abonament, la **Telegraful Român**, cu prețurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonați sânt invitați să-și înosească din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamentul se face prin mandat postal. Numele abonatului și locuința (și poșta ultimă) să se scrie legibil, la adresa: **Administrația Telegraful Român, Sibiu.**

Tot odată facem cunoscut că, deoarece s'a urcat prețul hârtiei și s'a sporit leaful lucrătorilor tipografi, sântem nevoiți a urca, cu începerea anului nou, abonamentul.

Administrația.

INFORMAȚIUNI

Distincții. Sânt numiți membri ai Ordinului Coroana Roșie, în gradul de Mare Ofițer, PP. SS. LL. Episcopii I. Papp al Aradului, Iosif Tr. Bădescu al Caransebeșului, R. Ciorogariu al Orăziimari, Nicolae Ivan al Clujului, și Arhiepiscopul Filaret Musta vicar Episcopesc al Caransebeșului, — precum și episcopii Visarion Puiu al Hotii ului, Varolomei Stănescu al Râmnicului Noului Severin, Lucian Triteanu al Romanului, Ilarie Teodorescu al Constanței, Nectarie Cotlarciuc al Cetății Albe Ismail, și Iacob Autonovici al Dunării de Jos. — În gradul de comandor este numit P. S. Sa Platon Ciosu, vicar al Mitropoliei în București.

Di. ministru al cultelor Al. Lăpăduțu, vizitând în 12 l. c. Oradea-Mare și Clujul, a remis PP. SS. LL. Episcopilor Roman și Nicolae înaltele distincții acordate de Suveranul nostru.

Calvarul Nostru. Primim: Aduc la cunoștință fraților preoți că am dat la tipar materialul *Calvarul Nostru* din anul 1916/17. Cartea aceasta e menită să rămână document istoric al contribuției ce a dat preoțimea română din Ardeal în vremea aceea pentru înălțarea României întregite, și să reoglindeze limpede urgia cu care s'au pornit stăpânii fetei Ungarii în deosebi asupra preoților românești. Cuprinde toate suferințele îndurate de noi ca internați, deținuți, intermiți și osândiți. Va avea circa zece coale de tipar, cu numeroase clișee. După ce nu toți preoții trecuți prin acest calvar au răspuns apelului din anul trecut — și având această carte importantă — istorică, rog pe toți cei interesați să mi comunice datele lor personale, cel mai târziu până la 1 Februar 1924, când manuscrisul se va încheia. Adresa: **Dr. Sebastian Stanca**, asesor cons., Cluj, strada Iuliu Maniu 36.

† Eugen Popescu, elev în cl. VII de liceu, fiul fostului prefect și revizor școlar al jud. Treiscaune Eugen Popescu, după lungi și grele suferințe și-a dat sufletul în mănăie Creatorului în 11 Ianuar 1924. În mormântarea rămășițelor sale pămânești s'a făcut Duminică în 13 Ianuar 1924 ora 1 p. m., dela locuința părintescă, în cimitirul bisericii ort. române din Sfântul Gheorghe. Odihnească în pace!

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Luni, în ziua Anului nou, la înfașa sfinței Jiturgii a predicat Dr. Aurel Crăciunescu, prof. seminarial.

Teatru. În 30 și 31 Ianuar 1924 se vor da în teatrul orașului două reprezentații, în care vom avea ocazie nouă de-a gusta arta trupei teatrale sub conducerea d-lui **N. Soreanu** dela Teatrul Național din București. Repertoriul acestui turneu, organizat de direcția generală a teatrelor, cuprinde piesele: *Avarul* de Moliere, *Cluj* de V. Pop, *Institutorii* de O. Ernst, și *Un om de din tinerețe*.

Rescumpărare de felicitări. Di. Ioan Marcu, cond. Librăriei arhidiecezane, își rescumpără felicitările de ziua onomastică cu Lei 100.— dăruindu-le Reunirii meseriașilor români din Sibiu pentru scopurile ei filantropice. **Comitetul.**

Convenire socială. Comitetul convenirilor sociale ale românilor din Sibiu anunță, că cea mai de aproape convenire se ține Vineri în 25 Ianuar a. c. în sala Unicum, la ora 8¹/₂ seara.

Act de mulțămire. Din partea comandantului dela spitalul militar al corpului 7 armată se aduc călduroase mulțămiri tuturor contribuitorilor pentru *pomul de Crăciun* al bolnavilor din acest spital. Au binevoit a contribui următorii: Banca A. Bina Lei 200. Banca Românească Lei 150. Banca Transilvania Lei 100. Banca Centrală Lei 100. Banca Gewerbe u. Handelsbank Lei 50. Dnii: Lăpăduțu Lei 200. Nedovicianu, director Lei 100. Anghel Bena Lei 124. Andrei Gușu Lei 100. Leopold Schneider Lei 100. David Mohan Lei 50. Ilie Floașu Lei 50. Engber Lei 40. Dr. Ierolim Stoichița Lei 35. Dr. Constantin Popa Lei 30. Dr. Ioan Mușiu Lei 30. Dr. Ilie Beu Lei 20. Popa Luca Lei 20. Kóvari Gustav Lei 20. Mandi Lei 20. Dna Dr. Popa Lei 40. N. N. Lei 20. N. N. Lei 20. X. Y. Lei 20.

Dela Reuniunea meseriașilor români, Sibiu

Concertul împreună cu teatru și joc, (de Anul-nou)

În seara de Anul nou s'a produs eară Reuniunea meseriașilor cu un concert și o reprezentație teatrală, ca de obicei, bine reușite. Laudă conducătorilor!

De astădată n'a fost încăpătoare sala dela «Unicum». Lume multă, cânturări, în frunte cu prefectul județului, cu advocați, medici, profesori, preoți, apoi meseriași, — cu toții în deplină trăire socială, așa cum se cuvine.

Corul mixt a fost condus cu dexteritate de dl. I. Stanciu, cunoscut publicului sibian. S'au executat bucăți pe placul publicului, de: G. Dima, Ivela, Bena, N. Oancea și Ventura. Dșoara Ișan a trebuit să biseze «Fosie verde de trifoie». Iți rădea inima gândindu-te că coriști au deșus o năucă solidă, laudabilă, sările, după munca grea a zilei, învățând arile acestea plăcute, în loc de a bate cârțile și de a goli sticlele cu vin. Indelețnicirile acestea sânt contrabalansa cea mai sădătoasă împotriva amorțelii sufletului.

După concert a avut plăcerea publicul să asculte două piese teatrale: una o localizare a dlui Horia Petra Petrescu, alta cunoscuta farsă a lui Caragiale: «Conul Leonida față cu reacțiunea». — Localizarea «piesei într-un act»: «Cu vântul dat» a plăcut. Autorul francez (Polhe) a câștigat, înainte de război, cu această piesă premiul întâi la un concurs de piese teatrale. Între 300 de lucrări a obținut mențiunea cea mai laudabilă. Ideea fundamentală a piesei e: Lupta între iubirea față de părinți și datoria de soldat. Piesele au fost redată bine de diletanții noștri: familia Axente (dl. dna și fiul Cornel Axente), dșoara Alexandrina Cismaș, dl. Eugen Colocariu, Cornel Monastireanu și dșoara Ana Stoica. Prestațiunile lor au fost într-adevăr laudabile în marginea date. Mulți tineri ca tinărul de pe scenă au pierit în decursul războiului. N'a fost rău să ne gândim la ei chiar și în mijlocul veseliei.

Cu atât mai bine a putut să rădă publicul din băierile inimii la «Conul Leonida», mai cu seamă când dl. Axente, travestit în coana Efimița, ni-a dat o figură plină de haz. — Și ni-a fost dat să ascultăm, eară, pe conul Leonida cu consoarta sa, făcând politică înaltă și sperindu-se de larma unor chefi. O. căpi, căpi conul Leonida avem în ziua de astăzi!

Nr. 263 ex. 1923

(1) 1-1

Publicațiune de licitație

Subsemnatul executor judecătoresc prin această publică, că în baza deciziei Nr. G. II. 4459/2 a judecătoriei de ocol din Sibiu în favoarea reclamantului Dr. Ioan Moldovan, pentru încasarea creanței de 769 lei 85 b. și accesorii se fixează termen de licitație pe 21 Ianuarie 1923 ora 3 d. m. la fața locului în Sibiu Piața Fingerlinga nr. 5 unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară mașina de aurit, credent, gramofon etc. în valoare de 13.800 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Sibiu, la 28 Decemvrie 1923.

Armin Székely
executor jud.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane